І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 27. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЛЮТОГО 1960 . 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 10, 1960 No. 27. VOL. LXVII.

ФЛЬОТА ДОМАГАЄТЬСЯ ДОДАТКОВИХ 975,000,000 НА АТОМОВІ ПІДВОДНІ ЧОВНИ ТИПУ „ПОЛЯРІС"

Вашингтон. — Перед сенатською комісією готовости відбулося дня 8 лютого ц.р. переслухання в справі ситуації в морських збройних силах ЗДА, в якому взяв участь шеф морських операцій ЗДА адмірал Арлі А. Бирк разом із своїми найближчими співробітниками. Складаючи свої зізнання, адмірал Бирк заявив, що фльота буде добиватися признання додаткових 975.000.000 долярів у новому бюджеті на будову шістьох нових підводних човнів типу „Поляріс", засоблених у балістичні ракети. Цих шість нових підводних атомових човнів, озброєних в балістичні ракети засягу 1.200 миль, мали б бути збудовані в додатку до заплянованих уже трьох підводних човнів типу „Поляріс" і вони збільшили б кількість підводних човнів цього типу до 18, бо дев'ять готові й американська фльота ними уже диспонує. У своїх зізнаннях адмірал Бирк обстоював погляд, що З'єдинені Держави Америки мають сьогодні спроможність і потрібні засоби для того, щоб знищити кожночасного напасника. Не зважаючи на те, що цей оптимістичний погляд викликав нову реакцію збоку демократичного сенатора Саймінгтона і його ж твердження, що Совєти, згідно з новими даними розвідки, видатно перевищують збройну силу ЗДА в ділянці будови нових ракет середнього і далекого засягу, зізнання адмірала Бирка скріпили прихильне ставлення Конгресу до справи збільшення асигнувань на оборонні цілі ЗДА понад передбачених у бюджеті 41,000.000.000 долярів. За підвищення бюджетової суми в оборонному бюджеті ЗДА висловився уже демократичний конгресмен з Мізурі Кларенс Кеннон, один із найвидатніших економістів у Вашингтоні. Намагання сен. Саймінгтона довести різними даними здобутими розвідкою совєтську перевагу в ракетній ділянці викликало спротив з боку республіканського члена сенатської комісії готовости сенатора Прескотта Буша з Конектикату, що дотеперішні дебати над бюджетом оборони причинилися до виявлення надто багато мілітарних таємниць. Після переслухання адм. Бирка голова палатної бюджетової комісії сен. Кеннон висловив заклик до Конгресу зігнорувати твердження уряду, що ЗДА є під сучасну пору найбільшою мілітарною потугою, і признати всі потрібні суми на збільшення оборонної могутности ЗДА. Зокрема Кеннон підтримав вимогу конгресмена Джорджа Мегона збільшити втроє асигнування на будову модерних бомбардувальників.

Президент найменував Комісію Національної Цілі

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 6-го лютого вислав листа до голови 11-членної Комісії Національної Цілі д-ра Генрі М. Рістона, в якому закликає цю Комісію „визначити великі проблеми нашої генерації та встановити наші цілі, до яких маємо змагати в різних ділянках життя." Президент зазначив, що комісія не повинна оглядатися на жадні урядові агенції тільки працювати незалежно і самостійно. Комісія повинна випрацювати широку програму національної політики на найближчу декаду. Одночасно Президент повідомив про повний склад цієї комісії, яку очолює Генрі М. Рістон, а його заступником Френк Пейс. Між іншими членами комісії д-р Джеймс Р. Кіліян — голова Массачусетського Технологічного Інституту, Алфред М. Грунтер — президент Американського Червоного Хреста, Джордж Міні — голова Американської Федерації Праці—Конгресу Індустрійних Організацій, Джеймс Б. Конант — колишній амбасадор до Зах. Німеччини та інші.

Міні проти найменування Повелла на голову конґресової комісії праці

Бол Гарбор, Флорида. — Голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій Джордж Міні заявив на пресовій конференції, що це був би один великий жах, коли б головою Комісії Виховання і Праці в Палаті Репрезентантів став нюйоркський конгресмен Адам Клейтон Повелл, який в Ню Йорку викликав своїми вчинками расову ненависть, і який часто є неприсутній в Конгресі під час голосування. Міні не є вдоволений також і з голосування конгресмена Повелла в Конгресі. Ця заява Міні була несподіванкою тепер, бо він вже був прийшов до порозуміння з віце-президентом АФП—КІО Філіпом Рандолфом, який є негритянського походження і який нарікав, що робітнича організація не старається радикально поборювати расові упередження серед своїх низових клітин. Повелл мав би стати головою комісії праці на основі старшинства, коли теперішній голова конгресмен Грегем А. Барден залишить своє становище, не стараючися про перевибір. Повелл є негритянського походження, проти нього ведеться слідство, бо він, здогадно, не платив податків згідно з приписами.

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ ВИСЕЛЮВАННЯ УКРАЇНЦІВ З УКРАЇНСЬКОЇ ССР

Харківське радіо подало в своїх радіопередачах дня 29 січня ц. р., що на протязі грудня і січня ц. р. 370 родин з українських областей вирушили в Казахстан, щоб там поселитися. Приблизно 116 родин, в загальному яких 400 осіб, виїхало тільки з самої харківської области. Згадане радіо, подаючи це повідомлення підкреслило, що ці переселенці „висловили бажання жити і працювати в нових областях Казахстану" і поінформувало, що переселенці належать до різних професій і різного віку. Держава мала виасигнувати відповідні грошові допомоги для переселенців на загосподарювання в нових місцях поселення. Подана Харківським радіо вістка підтверджує повідомлення з інших джерел про широку акцію Москви для масового виселення Українців до Казахстану, на Далекий Схід і до інших сибірських околиць.

Ніксон виявить свої виборчі проблеми аж після найменування демократичного кандидата

Лос Анджелес. — Віце президент Ричард М. Ніксон виступав на прийнятті Товариства Часописних Видавців в Каліфорнії і замість виголошувати промову впродовж 45 мінут відповідав на запити присутніх. Він сказав, що не може вже тепер виявити, що буде виборчими проблемами перед виборами, бо це залежатиме від того, хто буде демократичним кандидатом на президента. Між демократичними кандидатами на президента є така велика різниця поглядів, що не можна наперед підготовити собі програму виборчої кампанії, не знаючи, кого треба буде поборювати. На думку віце-президента у виборчій кампанії будуть порушувані такі справи як безпека країни, справа національної оборони, справа закордонної політики, головним чином проблема так зв. холодної війни. Щодо внутрішньої політики, то різні претенденти на демократичних кандидатів мають окремі свої програми. Головна різниця між демократами і республіканцями є в поглядах на економіку країни та на ролю уряду в розвитку господарства. Республіканці є за приватну ініціятиву, а демократи хотіли б, щоб уряд грав більшу ролю при керуванні економікою ЗДА.

Сенатори з Джорджії заповідають обструкцію в Конґресі в обороні „свого способу життя"

Атланта, Джорджія. — Обидва сенатори-демократи із Джорджії Ричард Б. Расселл і Герман Е. Талмадж заявили під оплески членів стейтової Леґіслятури, що вони вестимуть завзяту політичну обструкцію в Конґресі і, як треба буде, то виступлять із Демократичної партії, щоб обороняти „свій спосіб життя", це значить теперішній стан расової сеґреґації, яка існує в тому стейті. У своїх промовах ці сенатори критикували закордонну політику уряду, законопроєкти про охорону громадянських прав, вмушування федерального уряду до того, щоб контролювати вибори в стейтах. Ці сенатори казали, що демократи програють цьогорічні вибори, коли будуть занадто ліберальні. „Чи Південь стоятиме в рядах Демократичної партії, казав сенатор Талмадж, — це залежатиме від демократичної номінаційної конвенції в Шикаґо".

Число членів робітничих організацій в роках 1956-1958 зменшилося

Вашингтон. — Департамент праці повідомляє, що при кінці 1958 року число членів робітничих організацій виносило 18,100.000, майже на 400,000 менше як при кінці 1956 року. В загальній сумі членів є коло 1,200,000 членів із Канади. Коли рахувати членство в самих тільки ЗДА, то в цій країні при кінці 1958 року до робітничих організацій належало 17,000,000 членів, з того 15,000,000 належать до Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій, а решта є членами інших спілок. При кінці 1956 року було рекордово високе число членів робітничих спілок — 17,500,000. Та при кінці 1958 тільки кожний четвертий робітник був членом робітничих спілок, а коли брати до уваги тільки самих нефармерських робітників, то кожний третій робітник є професійно зорганізований.

Чілієць д-р Геррера вибраний на президента Міжамериканського Банку Розвитку

Сан Сальвадор. — 6-го лютого на зборах делеґатів американських держав, що є членами Міжамериканського Банку Розвитку, через акламацію вибрано на президента 37-річного чілійця д-ра Філіпа Герреру, який досі був виконним директором Міжнародного Монетарного Фонду. Вибір важний на 5-річну каденцію, а платня президента виносить 30,000 дол. річно і вільна від оподаткування у ЗДА, бо цей банк має осідок у Вашинґтоні. Членами Міжамерик. Банку Розвитку є всі країни Латинської Америки, крім трьох — Куби, Венесуелі і Уруґваю, а також ЗДА. Банк матиме 850,000.000 дол. капіталу і ще 150,000,000, — призначених на позички в „м'яких валютах. Всі члени - країни мають скласти свої уділи до банку, а найбільший уділ є від ЗДА, бо виносить аж 60 відсотків всього капіталу, це значить 600 мільйонів долярів.

Нортерн Траст Компані рекомендує повільніший ріст економіки

Шикаґо. — Представник банку Нортерн Траст Компані заявляє в місячному бюлетені, що треба б навмисно сповільнити ріст крайової продукції, який в трьох останніх місяцях виносив по 484.5 більйона долярів в річному відношенні, а тепер вже, мабуть, дійшов до 500 більйонів, бо тим способом вдасться продовжити довший період економічного пожвавлення (boom). Сильно зростають продукція сталі й авт після недавнього страйку. Якщо 20 відсотків або навіть і більше з прибутків в цих продукціях піде на інвестиції, твердить цей банк, то це буде нездорове явище, яке не зможе довший час втриматися, і внаслідок цього може настати економічна знижка. Одним словом, і в економіці має значення народна приповідка: „Поволіше їдь, а дальше заїдеш". Деякі економісти твердять, що попередня рецесія спричинена була надпродукцією, головним чином в автовій продукції.

Хрущов пропонує італійському президентові Ґронкі стати — комуністом!

Італійського президента Джованні Ґронкі вітає на летовищі в Москві Нікіта Хрущов. Ця подорож викликала в Італії велике невдоволення. Італійський уряд, погодившись на виїзд президента Ґронкі до Совєтів, застерігся проти того, що з ре-візитою не може приїхати до Італії Нікіта Хрущов.

Москва. — Нікіта Хрущов дав нові докази своєї безтактности і грубошкірої „дипломатії" тоном і змістом півгодинної промови, яку виголосив на бенкеті в італійській амбасаді в Москві, що його видано з нагоди приїзду президента Італії Джованні Ґронкі у честь Климентія Ворошилова, титулярного „президента" СССР, та у своїй розмові за столом з італійським президентом. — Після того, як коротко й ввічливо промовляв італійський президент, замість Ворошилова, що мав вже згори приготовану двосторінкову промову, підвівся з місця Хрущов і вшкварив півгодинну промову, в якій поручав прикметним собі тоном категоричного твердження — підписання мирового договору з двома Німеччинами та проголошення західнього Берліну вільним містом. Опісля, сівши за стіл, він завів розмову з італійським президентом, заявивши йому, що комуністичний лад „найдемократичніший у світі" та що тому він, італійський президент Ґронкі, повинен стати комуністом. Італійський міністер закордонних справ Пелла зазначив, що „думаю, що це буде дуже трудно зробити італійському президентові". Ґронкі заявив Хрущову що не виключає, що „може Господня ласка торкнеться його і він вступить до християнсько-демократичної партії. Тоді Хрущов почав безтактну полеміку на тему вартости комуністичного й капіталістичного режимів та осягів Християнсько-демократичної партії в Італії, членом якої є президент Ґронкі. Італійський міністер Пелла вмішався в розмову, заявивши різко, що „ми не погоджуємося з вашими ідеями", та зокрема ствердив що Італія не погоджується з ідеями Хрущова щодо Німеччини й Берліну. Всі гості за бенкетним столом пильно і збентежено стежили за тією розмовою, яку перервав щойно італійський зв'язковий для справ протоколу. За пресовими інформаціями Хрущов намагався вже раніше, під час ділової наради з італійськими гістьми, приєднати їх для совєтського пляну про підписання мирового договору з двома Німеччинами та перетворення західнього Берліну у вільне місто та що вже тоді італійський президент Ґронкі і міністер закордонних справ Пелла рішуче відкинули ці суґестії.

Знову відложено дату проголошення Кипру самостійною державою

Нікозія. — Англійський підсекретар для справ кольоній Джуліян Емері, який разом з губернатором Ю. Футом продовжував наради з кипрсько-грецьким архиєпископом над справою англійських військових баз на Кипрі, проголосив в минулий понеділок 8 лютого, що переговори опинились у сліпому куті і знаслідок цього неможливо буде перевести в пору потрібні закони, щоб проголосити державність Кипру 19 березня ц. р. В минулому місяці під час невдачних переговорів у Лондоні пересунено первісний термін проголошення державности Кипру з 19 лютого на 19 березня. Одначково архиєпископ Макаріос, як лідер кипрських турків д-р Фазіль Кучук висловили невдоволення з приводу заяви Емері. Арх. Макаріос ствердив, що насправді розбіжності між становищем його і англійського уряду вже дуже малі, а д-р Фазіль Кучук обурився що згадану заяву англійці проголосили без попереднього порозуміння з ним, що грав ролю посередника.

Німецькі комуністи атакують голову Євангельської Церкви за — антисемітизм

Берлін. — Східньо-німецькі комуністи, у своїй давній кампанії проти голови Євангельської (Протестантської) Церкви в цілій Німеччині, та зокрема єпископа обох частин Берліну і підсовєтської Бранденбурґії, старенького єпископа Отто Дібеліюса, використали тепер одну його статтю з 1933 року та закинули йому антисемітизм. Дібеліюс признався перед кількома тисячами вірних, зібраних в минулу неділю в церкві св. Марії в східньому Берліні, що він дійсно напереломі минулого і цього сторіччя, ще як молодий студент, критикував ролю жидів в тодішній Німеччині. Однак — казав він — він був ціле своє життя проти всякого насильства над жидами і вважав, що вибрики антисемітизму — це стид для Німеччини. Речник єпископа Дібеліюса потвердив написання ним в 1933 році статті з критикою жидів за їхні виступи проти „нової Німеччини" та за висловленням думки, що треба припинити іміґрацію жидів до Німеччини й боротися проти їх впливів в деяких ділянках німецького життя. Проте речник Дібеліюса пригадав, що Дібеліюс був рішучим противником переслідування жидів за Гітлера і сам помагав жидам, за що він утратив своє становище і був репресований Гітлером.

● Д-р Іван Лисяк - Рудницький, професор університету Ля Саль у Филаделфії, виголосить в суботу, 13-лютого у Клюбі Круглого Стола у Ню Йорку доповідь на тему „Тоталітаризм та українська політична думка". Доповідь відбудеться в домівці Українського Інституту Америки при 79 вул. і 5 Евеню, — початок о 4-ій год. по пол. Вступ для членів і запрошених.

ЗДА ОСКАРЖУЮТЬ ХРУЩОВА У ПОРУШЕННІ ДУХА КЕМПУ ДЕЙВІДА

Вашингтон. — Совєтський прем'єр Нікіта Хрущов своїми повторними погрозами з останнього часу, зокрема минулотижневою деклярацією СССР і його сателітів з нагоди з'їзду у Москві т. зв. Варшавського пакту, порушив духа умови, що її зробили президент Айзенгавер і Хрущов під час своїх нарад у Кемпі Дейвіда. Таке оскарження зробив державний секретар Християн Гертер під час своєї пресової конференції в минулий понеділок 8 ц. м. Річ іде про Німеччину і Берлін. У Кемпі Дейвіда Хрущов погодився, що Совєти не робитимуть ніяких односторонніх актів супроти Західнього Берліну й у відношенні до проблеми Німеччини та що вони не ставлять ніяких ультимативних термінів щодо часу, в якому ці проблеми повинні бути мирно вирішені. Ото ж погрожування знову, що Совєти підпишуть сепаратний договір з Східньою Німеччиною з натяками, що воно перерішить також справу західнього Берліну, є зламанням тієї умови, що її він зробив з президентом Айзенгавером за свого перебування в Америці. Ця справа становила центральну тему запитів і відповідей на згаданій пресовій конференції. Державний секретар пояснив, що не уявляє собі, як можна буде протягом кількох днів на конференції „на вершинах" вирішити такі великі проблеми, що існують від кінця останньої війни. Не перерішуючи можливостей конференції „на вершинах", Гертер передбачує, що справа буде передана на докладніший розгляд міністрам закордонних справ, або їх заступникам, або державним урядам, та що згодом ця справа опиниться знову на черговій конференції „на вершинах". У зв'язку з цим Гертер таврував совєтську політику, що межує знову з тактикою ставлення ультиматумів. В усякому разі державний секретар ствердив, що совєтська політика в справі Німеччини й Берліну „загострилась" та не виключив, що це діється у зв'язку з переконанням кремлівських володарів, що вони здобули нові осяги в ділянці військової технології. Гертер признав, що совєтські „спутніки" і „луніки" викликали у світі сильніше враження, ніж успіхи Америки в досліді сферичних просторів, бо Совєти — казав він — випустили більших розмірами штучних сателітів та зробили це з більшим розголосом. Запитаний щодо здогадної військової переваги Совєтів над Америкою, Гертер запевнив, що він має повне довір'я до Президента, до шефів об'єднаного штабу та до секретаря оборони Гейтса і вірить їм, що вони в найкоротшому часі зроблять все можливе, щоб „вирівняти відстані", які постали в деяких пунктах збройного стану ЗДА в порівнянні з СССР. Державний секретар потвердив, що в найближчому часі ЗДА й Англія пред'являть Совєтам нові пропозиції щодо припинення дальших атомових дослідів. Що стосується міжнародного роззброєння, то Гертер признав, що задля підписання відповідної міжнародної конвенції Об'єднані Нації, мабуть, звернуться також до комуністичного Китаю. Але воно — казав Гертер — не матиме нічого спільного з справою прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй та визнання його З'єдиненими Державами. Державний секретар солідаризувався з японським становищем, що останні атаки Москви проти недавньо-підписаного американсько-японського договору є втручанням до внутрішніх японських справ. На цій пресовій конференції була також мова про Суезький канал, про конфлікт між Кубою і ЗДА та останню хвилю терору в Домініканській республіці.

Між Францією і Тунісією продовжується спір за морську базу

Париж — Ще 25 січня ц. р. туніський президент Габіб Бурґуїба виголосив промову, в якій повтавив Франції своєрідний ультимат, щоб вона до понеділка 7 лютого ц. р. почала авакуювати найбільшу свою морську базу в Бізерті. Опісля Бурґуїба змодифікував цю вимогу так, що Франція повинна визнати у принципі суверенність Тунісії над Бізертою і свою готовість щодо евакуації цієї бази, а над реалізуванням того принципу повинна відбутись конференція. Однак в останніх днях туніський президент злагіднив своє становище, а керівна туніська преса рішуче заперечила поголоскам, наче б туніські власті плянували блькувати доступ до бази з Бізерті штучними заставами та провокувати фізичні зудари. Син президента Бурґуїби, Габіб Бурґуїба мол., який є амбасадором Тунісії в Парижі, був прийнятий президентом де Ґолем та негайно після тієї розмови прилетів до Тунісу на нараду з своїм батьком. На злагіднення становища Тунісії вплинули несподівані події в сусідньому Альжирі. Туніський президент рішуче заперечив, наче б він хотів вбивати Франції „ніж у спину" й використовувати труднощі французького уряду з французько-альжирськими екстремістами. З другого боку французький уряд, промовчуючи туніський ультимат, запропонував, щоб справу Бізерти вирішувати шляхом дальших дипломатичних розмов, а не ультиматами.

В АМЕРИЦІ

● Президент Американського Червоного Хреста, колишній командант збройних сил НАТО, ген. Альфред М. Грунтер промовляв на відкритті Учительського Інституту при нюйоркській Католицькій Дієцезії і заявив, що він, як католик, мусить остерегти католиків, щоб не були самозадоволені з себе, бо СССР веде боротьбу за здобуття умів у світі. Генерал Грунтер казав: „Католики менше цікавляться міжнародними справами як інші релігійні групи, а тим часом тема закордонних проблем тепер не є люксусом, тільки потребою".

● В Ансонії,Коннектикат, помер Михайло Тимощук, який у 1911 році прибув до ЗДА. Він залишив маєток вартости 69,000 долярів. Він поділив це майно на три часті 23,000 долярів залишив урядові ЗДА з вдячности за те, що „гостинно його прийняв і дав йому можливість працювати та придбати таку фарму, яку він мав, і дав йому привілей стати американським громадянином". Дві інші треті частини він призначив у спадку синові і донці, які живуть тепер в Києві.

● Асемблімен стейтової нюйоркської леґіслятури демократ Джозеф Коттлер вніс законопроєкт про примусове щеплення дітей проти поліо, подібно як це досі робилося зі щепленням проти віспи. Тепер у всіх містах, більших понад 50,000, всі діти мусять щепитися проти віспи, а в менших місцевостях примус щеплення існує тільки тоді, коли в них появиться віспа.

● Уряд Публічного Здоров'я стверджує, що в цій країні найбільше людей вмирає від таких чотирьох причин: недуг серця (637,246), пістряка — 254,426, паралічу — 190,758 та від нещасливих випадків — 53,623 і 36,981 (автові катастрофи). Ці дані відносяться до 1958 року, коли у ЗДА померло 1,647,886 осіб. Від 4-ох названих причин померло аж 71% осіб.

У СВІТІ

● Філіберт Тсіранана, президент Республіки Маляґасі, як офіційно називається недавня французька колонія Мадаґаскар, прибув до Парижу, щоб переговорювати про перетворення цієї автономної країни в цілком незалежну державу. Але Тсіранана запевнив, що Мадаґаскар не думає відриватись від французької монетарної системи та частинного політичного зв'язку з метропольітальною Францією.

● Антонін Піза, чеський залізничий будник недалеко австрійського кордону біля міста Цнайму, яке після останньої війни знову перейшло під чеську адміністрацію, — дістав з рук комуно-чеського президента на спеціяльній церемонії спеціяльне високе відзначення за Каїнову роботу: він переловив коло 300 своїх земляків, які втікали з-під комуністичного режиму до Австрії, висилаючи за кожним разом свою дружину, або дітей до недалекої жандармської станиці та в міжчасі притримуючи втікачів.

● Бунт французьких екстремістів в Альжирі проти політики президента де Ґоля не припинив ані на один день партизанської французько - мусульманської війни в Альжирі. Тимчасовий уряд альжирських арабів в Тунісі повідомив, що сформовано для керування партизанськими діями „генеральний штаб" та призначено його шефа, не назвавши його по імені. За французьким офіційним повідомленням з минулої п'ятниці — протягом двох днів убито у боях з партизанами 150 арабів та схоплено в полон 65.

● В Індії, на передодні виїзду відтіль совєтського „президента" Климентія Ворошилова і його почоту назад до Москви, підписано індійсько-совєтський договір про культурну виміну. Вістку про це подав на окремій пресовій конференції в столиці Індії Ню Делі совєтський віцепрем'єр Фрол Козлов, який підписав той договір. Він передбачує обмін делеґаціями учених, мистецькими колективами, фільмами і книжками.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„Зудак"

Навряд чи у вільному світі можна знайти українця, який би не знав чи бодай не чув цісї перекрученої, але якої ж багатозначної скороченої назви нашого Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. В 1944-му році саме в той час, коли цілий світ горів вогнями війни, американські українці в найбільш неспритливих умовинах створили цю організацію, що справді залишилася в серцях десятків тисяч гнаних і голодних українських жертв війни, а обороною і допомогою цим жертвам вписала одну з найсвітліших сторінок американсько - української історії. ЗУАДК, чи як його загально називають „Зудак" є, безсумніву, найзамітнішою вартістю, що її американські українці створили в періоді від другої світової війни.

Як же сумно було слухати звіти і дискусії над ними під час зборів Дирекційної Ради ЗУАДК-ту, що відбулися у Филаделфії минулої суботи, 6-го лютого. Великим сумом віяло, зокрема, від таких цифер: в Европі є ще 17,000 українських залишенців, в тому числі 750 хворих, понад 500 старших віком, 350 сиріт, 300 інвалідів, 350 хронічно хворих, 200 осіб перебувають у шпиталях, і всі вони потребують постійної опіки і допомоги. Сьогодні справа могла б бути не така гостра, але тисячі навіть наших теперішніх співгромадян пам'ятають, яке значення мала для скитальського люду наявність представництва ЗУАДК в Европі. Завтра ця вартість може збільшитися, бо й безмежно може зрости у всіх відношеннях значення та потреба ЗУАДК, якщо зміняться обставини і зайде можливість помогти нашим братам і сестрам на рідній землі. Чи здаємо ми собі з цього справу, що другої такої інституції, як ЗУАДК, державно визнаної, з найширшими міжнародними зв'язками і найкращою репутацією, ми вже навряд чи могли б створити.

Тим часом для ЗУАДКомітету, для тих тисяч наших потребуючих братів і сестер, якими він повинен опікуватись, впродовж звітового часу — другої половини 1958-го і впродовж 1959-го років — ми спромоглись скласти заледве 11,000 долярів. А вже не сумно, але трагічно виглядає факт, що ЗУАДКомітет має на 75,000 долярів боржників, які ще недавно, бувши в скитальських таборах та очікуючи переселення, писали розпачливі листи і обіцяли малощо не душу -тіло віддати, як тільки зможуть переїхати на постійне поселення в Америці. Тепер про все це вони забули й ігнорують численні пригадки про їхнє зобов'язання.

Це — сумні факти, і деякі з учасників нарад навіть рекомендували про них одверто не говорити. Проте, суспільність повинна знати правду про себе, бо ЗУАДК — це вона. Американські українці вкрили славою своє ім'я, створивши ЗУАДКомітет і давши йому можливість виконати справді історичну харитативну місію. Сьогодні ми заперечили б самі себе, якби залишили цю нашу вартісну установу напризволяще. Рада Директорів, обміркувавши справу, прийшла до висновку, що ЗУАДКомітет треба не тільки зберегти з уваги на сьогоднішні потреби, але й скріпити та дальше розбудувати з уваги на завтрішні можливості. В цій цілі вона й звертається до нас усіх, до американсько-українського загалу, закликаючи перевірити наше теперішнє відношення до ЗУАДКомітету. Наша відповідь може бути тільки одна: поновне відкриття для ЗУАДКомітету наших сердець і наших кишень!

Атомова зброя для союзників

На минулотижневій пресовій конференції президент Айзенгавер заявив вперше одверто, що він буде домагатися лібералізації обов'язуючого атомового законодавства в тому напрямку, щоб можна було ділитись своїми відомостями в цій ділянці з тими союзниками, які використають їх для значного підвищення оборонної спроможности вільного світу. Конкретно, за іменем, Президент не назвав нікого з союзників Америки, але підкреслив дві сутні правди в цій справі: що не має глузду дбайливо берегти перед союзниками військові тайни, що давно перестали бути тайнами для ворогів, і що не можна ставитись до союзників, як до нижчої породи держав.

Основним американським законом в цій справі є — за офіційною назвою — „Акт атомової енергії з 1946-го року", або т. зв. закон МекМагона, прийнятий Конгресом 1-го червня 1946 року ,та підписаний президентом Труманом 1-го серпня того ж року. Тоді ЗДА мали світовий монополь на атомову зброю. Тому оправдана була клявзуля в тому законі, яка не дозволяла ділитися атомовими тайнами ні з одною країною, яка сама не виявила здатности продукувати атомову енергію. Але ситуація ставала щораз незручнішою, вміру того, як зібльшувався список совєтських шпигунів, виявлюваних вже після того, як встигли викрасти й передати своїм хлібодавцям атомові тайни: Бруно Понтекорво, Алан Нун Мей, Юліюс Розенберг, Мортон Собель, Давід Грінгляс, Клявс Фукс, Гаррі Гольд... — а скільки було таких, що їх американська, англійська й канадійська контррозвідки на зуміли викрити? Коли ж 23-го вересня 1949-го року президент Труман проголосив, що за вірогідними джерелами в Совєтах переведено перший пробний атомовий вибух, а Сталін негайно це потвердив, — ситуація стала цілком парадоксальна. Вороги вільного світу озброєні нині до зубів атомовою і водневою зброєю у формах бомб, гарматніх стрілен і ракетних „головок", а союзники Америки не можуть дістати від неї відповідних формул ані партицупувати у продукції цієї зброї, бо забороняє це наведений закон.

Єдина Англія власним коштом і трудом дістала атомову зброю. Тепер Франція завершує ці свої самостійні зусилля. Їй закидають нездорову амбіцію, що ніби вона з престижевих моментів хоче належати до „клюбу атомових держав". Але це справа не амбіції, а життьової екзистенції, щоб дорівнювати станом свого озброєння свому смертельному ворогові. Відомо, що на цьому тлі прийшло до конфлікту між ЗДА та головним командуванням збройних сил Північно - атлантійського бльоку (НАТО) з одного боку та Францією з другого, бо президент де Голь не погодився, щоб на французькій землі знаходились склади американської атомової зброї, які були б тайною для французів та стояли б під виключною охороною американців, що мали б єдине право нею розпоряджатись. Можна французькому президентові закидати престижеву перечуленість, але годі відмовити йому в цьому випадку деяку слушність. Практично терпить на цьому і стан французького озброєння і вся стратегія НАТО. Якщо перейшла б зміна згаданого американського основного закону, то це була б добра новина для всіх командантів збройних сил 15-ох країн НАТО. Для міжнародних учених атом і його використовування для військових цілей давно перестали бути тайною. Відбулися вже міжнародні конгреси атомових учених, засновано Міжнародну агенцію атомової енергії, шість західньо - европейських держав мають власну Европейську спільноту атомової енергії (Евратом), наука про атом стає загальною власністю. Обов'язуючий „Акт атомової енергії" з 1946-го року практично спричиняє тільки збільшення коштів американським союзникам, дублювання енергії на річ в Америці давно вже переведену та послаблення оборонної сили західнього фронту. Тому — за думкою всіх військових фахівців — давно вже треба було перевести те, що тепер пропонує Д. Д. Айзенгавер.

УКРАЇНСЬКА МОВА В СОВЄТСЬКІЙ ШКОЛІ

Наприкінці жовтня минулого року відбувся в Києві з'їзд учителів, в якому взяло участь 912 делегатів з усіх областей України.. Головним питанням на цьому з'їзді було: якою має бути нова, зреформована совєтська школа і — як поєднати в ній навчання основ наук з хрущовською „трудовою підготовкою".

З цілого ряду статтей, опублікованих у зв'язку з цим з'їздом в київському журналі „Українська мова в школі" можна — до певної міри — уявити собі, зокрема, стан навчання мови і літератури в совєтських школах.

Отже, вчителів турбує насамперед питання про те, як піднести на вищий рівень вивчення цих дисциплін, „щоб учні виходили в життя культурними людьми". Турбота вчителів зрозуміла, але совєтський режим потребує передусім технічних фахівців, і тому студіювання мови в школі занедбується. В новому проєкті шкільного пляну на вивчення рідної мови у 8 клясі передбачається лише... одна година тижнево, а в старших клясах (9 - 11) взагалі не передбачається.

Характеристична заява на з'їзді делегата Сталінської области Н. Войта: „Ми, вчителі мови, завжди „іменинники" в школі. Кому найбільше дістається, кому найбільше дорікають? Нам, учителям мови. Чому? Та тому, що ми маємо найнижчу успішність учнів. Міністерство освіти добре знає про це і все ж не вживає рішучих заходів, щоб поліпшити становище".

З короткою промовою виступив на з'їзді поет М. Рильський. „Найперший і найвідповідальніший наш обов'язок, — це виховати в учнів любов до мови і літератури, а таке завдання може здійснити тільки весь колектив учителів, а не лише вчитель мови".

Промова, справді, коротка, і навіть про Міністерство освіти не згадує в ній Рильський, апелюючи до абстрактного „колективу".

А становище з викладанням мови і літератури справді трагічне. Як виходить з доповідей учасників з'їзду, в методичних вказівках для вчителів панують голі приписи, „рецептурність", розперізаний примітивізм, внаслідок чого „озброєність" учителя дуже низька. Сільський учитель, при хаотичній системі постачання книжок селу, взагалі не може придбати собі методичної літератури.

В журналі „Українська мова в школі" знаходимо цікаві матеріяли про висліди вступних іспитів до Луганського педагогічного і Одеського медичного інститутів. На усних іспитах виявилось, що значна частина вступників, отже молодих людей із закінченою середньою освітою, мають дуже низький загальний розвиток, не знають граматики і не можуть висловити на письмі своїх думок. Їхній активний запас слів дуже обмежений, мова безбарвна, рясніє жарґонними висловами, русизмами, діялектизмами.

З написаних 295 творів і переказів тільки 16 оцінено на „відмінно", а 149 — на „добре". Із 110 осіб, що вступили на російський відділ педагогічного інституту, 10% виявили повне незнання української мови (всі вони — випускники шкіл з російською мовою навчання). Окремі вступники в письмових працях показали цілковите незнання україн. літератури.

Пороблені вступниками в письмових працях помилки іспитові комісії ділять на такі групи:

Помилки, зумовлені незнанням фактів, нерозумінням слів і навіть політичною неграмотністю. Наприклад: „Особливо великий розмах мали повстання 1905 року під назвою Коліївщина"; „За шість п'ятиліток повністю відбудовано соціялізм"; „Твори дожовтневого періоду оспівували віковічну дружбу радянських народів" та ін.

Недостатній запас українських слів призводить до невластивого вживання окремих слів і словосполучень. Наприклад: „Платон бореться за продовження життя людей, за передчасну старість і смерть"; „Не дивлячись на те, що він був морально і фізично вбитий, він оперує тяжко хворого";„ У поганих справах вони побудували багато колгоспів" та ін.

До дальших помилок належать русизми („даже"; „получати"; „зжигати"), діялектизми („ходе"; „просе"), спотворені слова і нарешті численні помилки, зумовлені недостатнім рівнем знань з граматики. Дуже часті, зокрема, помилки на правило переносу слів. Не вміють вступники писати також багатьох слів чужоземного походження (пишуть: „інтелегенція"; „деректива", „ексцеремент"). У їх письмових працях спостерігається невміння добирати належні синтаксичні конструкції („Поміщики розстрілювали робітників, але прапор передавали з рук в руки").

У своїх висновках вчителі заявляють, що сучасний стан вивчення мови і літератури в старших клясах середніх шкіл вимагає рішучої перебудови. Вчителька Н. Рудик обґрунтовує цю вимогу таким многозначним ствердженням: „Проблема естетичного виховання радянської молоді — одна з найбільших і найактуальніших проблем нашого часу. Нині, коли то тут, то там чути голоси, тривожні сигнали про те, що наші юнаки й дівчата не завжди вміють дати належну відсіч абстракціоністським (!) віянням Заходу, питання про розвиток їх художнього смаку в цілому, і літературних інтересів зокрема, набуває особливої гостроти. Такі сигнали треба розглядати як тяжкий докір в першу чергу нам, вихователям".

Висновки, до яких прийшли вчителі на своєму з'їзді в Києві, цілком однобічні, як то завжди буває на такого роду совєтських з'їздах, де учасники самі себе бичують, а причинців зла прославляють. Цим разом промовчано найголовніше: пляново ведену урядом русифікаційну політику, що витискає зі школи українську мову та літературу і — занехаяння в шкільних програмах гуманітарних наук взагалі в користь „політграмоти" і технічних наук (виконання семирічки!). І внаслідок цього совєтські школи випускають техніків-роботів з дуже низьким загальним розвитком.

Матеріяли київського учительського з'їзду — дуже пророчиста відповідь також тим американським педагогам, які, відвідавши СССР, захоплюються системою совєтського шкільництва. В. С-ко

НА ТЕМИ ДНЯ

ДВА РАПОРТИ

Як повідомляє американська преса з 8-го лютого ц. р., дві американські установи, що займаються досліджуванням справ, зв'язаних з совєтською експансією та міжнародним комунізмом, опублікували свої рапорти за 1950 рік. Перша з цих установ — приватний комітет для громадських справ „Дім Свободи" („Фрідом Гавз"), що працює під проводом д-ра Гаррі Дж. Кармана, присвятила свій рапорт розглядові совєтської експансії на протязі минулого року. Другий рапорт — про комуністичну тактику у світі і в ЗДА опублікувала палатна Комісія для справ протиамериканських дій.

Обидва звідомлення, підводячи підсумки комуністичної діяльности та її успіхів, водночас стверджують недостатність, а то й безуспішність антикомуністичної дії вільного світу. Особливо яскраво підкреслює це рапорт комітету „Дім Свободи", в якому стверджується, що вільні народи світу виявили неспроможність добитися єдности і зрозуміння завдань, які поклала на них сучасна революційна доба. Зокрема, не змогли вони усвідомити собі, що в боротьбі з дисциплінованим тоталітаризмом мусять бути здисципліновані, а не роз'єднані й розрізнені сили свободи.

В обидвох звідомленнях з'ясовується, що до комуністичних успіхів у світі причинилися найбільше відвідини Н. Хрущова у ЗДА. Ці відвідини не тільки допомогли посилити совєтську експансію у вільному світі, але й зактивізували комуністичну партію та її прибудівки у ЗДА.

В рапорті „Дому Свободи" ствердженo, зокрема, такий фактичний стан:

Договори про різного роду культурну виміну допомогли комуністам посилити й поширити їхню підривну діяльність в різних країнах, в Америці, Африці й Азії. Всупереч усім цим договорам, радіопересилання вільного світу й далі заглушується в Совєтському Союзі і в сателітних країнах. Совєти і їхні комуністичні агентури у світі й далі атакують безоглядно протикомуністичних державних мужів Заходу.

Подібну ситуацію змальовує теж звідомлення палатної комісії для справ протиамериканських дій. Згідно з цим звідомленням, сьогоднішня комуністична тактика небезпечніша для вільного світу, як загроза совєтської мілітарної агресії. Комуністична експансія є сьогодні чотиривимірною і концентрується в ділянці пропаганди, в політичній війні, економічній допомозі для відсталих країн з намаганням влучити їх до комуністичного бльоку і в широкорозгалуженій шпіонажі, яка діє здебільше під дипломатичною ширмою. Комуністи у ЗДА, хоч і слабі чисельно, залишаються активною і сильною групою.

Як показують обидва ці рапорти, комуністична загроза у ЗДА і в світі не зменшується, але, навпаки, збільшується. Тому вона вимагає пильної уваги і безупинної протидії не тільки офіційних чинників, але й громадянства, особливо ж у ділянці всестороннього інформування про методи і шляхи комуністичної підривної роботи.

РЕЗОЛЮЦІЇ ДИРЕКЦІЙНОЇ РАДИ ЗУАДК

Рада Директорів Українського Американського Допомогового Комітету на своїй нараді дня 6-го лютого 1960 року у Филаделфії, вислухавши звіти Екзекутиви та Контрольної Комісії і обміркувавши стан ЗУАДКомітету на тлі загального положення і потреб, стверджує:

1) ЗУАДК упродовж своєї 15-річної харитативно - допомогової і переселенчої діяльности для ратунку й оборони українських жертв війни та допомоги найбільше потребуючим записав одну з найсвітліших сторінок історії американської України.

2) Сучасна ситуація і дальша перспектива в обсягу праці ЗУАДКомітету не тільки вимагає збереження цієї установи ,але й постійного організаційного і фінансового скріплення та розбудови. Виявлена в останній статистиці велика кількість українських залишенців в Европі (17,000), в тому числі велика кількість вдів, сиріт, безпомічних старців та інвалідів, вимагає від української громади в Америці дальшої постійної жертвенности, щоб дати цим найбільше потребуючим найбільш необхідну допомогу і заступництво в обороні їх прав.

3) У зв'язку з повищим станом Рада Директорів вважає за необхідну конечність зберегти Европейське Представництво ЗУАДКомітету і для того дістати від громади відповідні засоби.

Хоч сьогодні ще не існують можливості організованої допомоги нашим знедоленим братам на рідній землі, але досвід минулого переконує, що така можливість може в наглядному часі постати, і тому є невідкличним обов'язком американсько - української спільноти морально - організаційно- і фінансово приготовитись, використовуючи всі ці необмежені можливості, які дає міжнародно - правний статус ЗУАДКомітету.

4) Рада Директорів рекомендує: а) повести інтенсивну кампанію в справі членства ЗУАДК;.

б) посилити постійну збіркову акцію на цілі ЗУАДК;

в) вжити всіх заходів для того, щоб боржники за кошти переселення повернули належні гроші ЗУАДКомітетові;

г) звернутись до всіх наших центральних установ, зокрема братсько - допомогових, жіночих, професійних, кредитових і інших, щоб вони збільшеною акцію підтримки ЗУАДК серед свого членства дали приклад розуміння ваги та історичних завдань цієї нашої єдиної харитативної централі, державно визнаної і з міжнародними зв'язками.

Маючи це все на увазі, Рада Директорів закликає ввесь український загал продовжувати і скріплювати славні українські традиції допомоги і постійної опіки потребуючим українцям, які простягають до нас руки.

Рада Директорів ЗУАДК

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКИХ ЖЕРТВ НАЦИЗМУ НА ОСТРОВІ ДЖЕРЗІ

Прошу дозволити мені ласкаво, поінформувати на сторінках Вашого часопису шановних читачів про одну важливу, але досі невідому справу. Англо - Українське Т-во, в імені якого виступаю, недавно довідалося про те, що під час другої світової війни українці були поміж тими нещасними людьми, яких нацистська організація Тодт уживала до невільничої праці на острові Джерзі, одному з групи островів на Ляманші, одинокій частині британської землі, окупованої тоді німцями.

Пишу цього листа перед моїм відїздом з Джерзі, повна свіжих і прикрих вражень від того, що я тут довідалася. Під час війни, острів був у стані цілковитого безладдя, тому його мешканці знали дуже мало про те, що робила тут німецька окупаційна армія. Все таки місцеві люди бачили, як приїжджали кораблі з невільниками, в якому жахливому стані були ці люди і як брутально були вони трактовані нацистами.

Як багато їх було? Що з ними сталося? Щонайменше 200 перебувало їх в таборі Ле Мос. Інші працювали на фортифікаційних спорудах. Найбільша кількість була затруднена на будові військового підземного шпиталю. Ціла організація Тодта на острові начисляла коло 15,000 осіб, включаючи німців і в'язнів з Франції та інших західньоевропейських країн. Хоч місцеві мешканці не могли відрізнити одну національність від другої, бо не мали можливости зустрічатися й говорити з невільниками, все ж таки вони завжди могли розпізнати в'язнів із Східньої Европи з жахливого вигляду, в якому прибували вони на острів після довгих маршів через Европу, босі та обдерті. Мені казали, що в такий спосіб прибуло „кілька тисяч", а офіційна публікація місцевого парляменту говорить, що „велика більшість" з них була „забрана з України".

З певних причин, відомих тільки нацистам, кількадесять в'язнів були поховані на цвинтарі для чужинців. Список їх прізвищ ще існує. Коло 30 прізвищ українські. В'язні, які дочекались закінчення війни, були перевезені на континент. Але відомо, що більшість померла від нещасливих випадків, вичерпання, а найбільше від голоду, особливо протягом останніх 10 місяців війни. Мешканці острова кажуть, що хоронено їх там, де померли, часто під стінами будівель, які вони будували. Ніхто з них, навіть ті, на цвинтарі, не були поховані по-християнськи.

В останньому півстолітті мапа Европи густо позначилася масовими могилами замордованих українців. Більшість з них знаходяться на теренах окупованих Москвою. Але є така могила на британській землі, і можна припускати, що подібна, може менша, є на сусідньому острові Ґернзі. Тому ми почуваємо себе зобов'язаними зробити основні доходження в цій справі, щоб віддати Вашим землякам останню належну прислугу. Англійські члени АУТ просять переказати всім українцям, що вони є глибоко вражені фактом, що ця трагедія, якої вони не були всилі відвернути на власній землі, охопила також членів нації, яких з гордістю називають вони своїми приятелями. Також почуваються вони до обов'язку зробити все можливе, щоб змити образу, зроблену українцям на британській землі.

Тому дозволю собі повторяти прохання до всіх читачів Вашої газети, з яким я вже звернулася до жителів Джерсі. Якщо хтось має інформації, які б маленькі вони не були, про українських в'язнів на острові Ляманшу — (Джерсі, Ґернзі і Алцерні), прошу написати до нас на адресу: The Anglo-Ukrainian Society, 78 Kensington Park Road, London, W. 11., Great Britain.

Перш усього ми хотілиб відшукати прізвища тих, що тут погибли. Однак всі інші інформації про в'язнів є побажані. Одержання всіх листів буде потверджене, а на бажання будуть також повернені кошти кореспонденції.

На закінчення я хочу висловити подяку для властей і жителів острова Джерсі за допомогу, яку вони мені уділили під час моїх розшуків, і за їхній героїзм під час окупації в передаванні харчів для в'язнів та переховування їх під час втечі, з яких двох були українцями.

Слава Україні і всім поляглим в боротьбі за волю!

Віра Річ

(Почесний секретар АУТ)

Ст. Гелієр, Джерсі, 6-го січня 1960 року.

Дмитро Галичин

КУК І УККА В СПРАВІ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

(3)

Цей лист просимо вважати тільки спробою до зібрання вступних інформацій, необхідних для проведення організаційної праці. Тому будемо вдячні за Ваші ласкаві поради і побажання.

Усю працю над зорганізуванням Світового Конґресу Українців Президія КУК буде вести в близькому порозумінні з УККА і заздалегідь просить Вас про ласкаву співпрацю".

Вправді, темою сьогоднішнього засідання є виключно справа Світового Конґресу Українців ,але все ж для інформації необхідно Вам, Пані й Панове, подати до відома те, що Президія КУК рішила в справі реалізації консолідації українських політичних сил в Европі. Це рішення таке:

„Президія КУК, на кількох своїх зборах, розглядала практичну сторінку виконання цієї резолюції (вона зацитована на початку) і рішила звернутися до всіх українських політичних партій та організацій в екзилі з пропозицією покористуватися практикою з-перед 13 років і думку про український „круглий стіл" здійснити через відновлення Контактного Комітету, приймаючи тепер для його існування такі основи:

а) до Контактного Комітету входять усі ті українські політичні організації, що належать до УНРади, і ті, що до неї не належать;

б) участь всіх організацій у Контактнім Комітеті на паритетній основі;

в) Контактний Комітет буде розглядати тільки ті справи, на які погодяться всі учасники, визнаючи їх спільними для себе;

г) ціль Контактного Комітету — в розмовах при круглому столі довести до загального й тривкого об'єднання українських політичних сил з одним всеукраїнським політичним представництвом;

г) усі ухвали Контактний Комітет переводить через узгіднення, а не через голосування".

Цей проєкт здійснювання політичної консолідації в Европі Президія КУК розіслала до всіх політичних центрів і партій, які названі в резолюції VI Конґресу Українців Канади.

Вертаємось до справи, яка є предметом нарад, а саме до Світового Конґресу Українців. Дня 20-го листопада 1959 року завітав до УККА, по дорозі з Вашингтону з Парляментарної конференції НАТО, голова КУК о. д-р Василь Кушнір. Він поінформував членів Екзекутиви про хід 5-ої з черги Парляментарної Конференції НАТО та про її тенденції як політичного, так і економічного характеру. При виміні думок на теми запляннованого Світового Конґресу Українців о. д-р В. Кушнір підкреслив, що ні на які устійнювання чи узгіднювання зв'язаних із Світовим Конґресом Українців питань він, без згоди Президії КУК, іти не може. При цьому зазначив, що КУК вважає ПАУК під сучасну пору неіснуючою установою.

Дня 5-го грудня 1959 року, відбулися наради Ради Директорів УККА в Ню Йорку. На цих нарадах обговорено справу як скликання Світового Конґресу Українців, так і справу консолідації політичн. сил в Европі. В справі Світового Конґресу Українців Рада Директорів УККА прийняла таку постанову: „Обміркувавши резолюцію VI Конґресу Українців Канади і резолюції VII Конґресу УККА Рада Директорів УККА доручає Екзекутиві докладно перевірити в дискусії з КУК-ом можливість скликання Світового Конґресу Українців, а після того скласти внесення Раді Директорів".

Дня 10-го грудня 1959 року, вислано до КУК такого листа:

„Приступаючи до виконання наведеної постанови Ради Директорів, Екзекутива УККА, спираючись

а) на резолюції VI Конґресу, яка стверджує, що „добро української справи вимагає об'єднання всіх українських національних громадських організацій у всіх країнах для досягнення координації праці й збереження духово - культурної й національної єдности. І тому в умовах назріваючих світових подій Шостий Конґрес Українців Канади вважає необхідним скликати Світовий Конґрес Українців і створити Світовий Союз Українців. Шостий Конґрес Українців Канади доручає Президії КУК негайно порозумітися з Президією УККА і скликати в найближчому часі Конференцію ПАУК для сформовання підготовчого комітету для скликання Світового Конґресу Українців" і

б) на лист КУК з 10-го жовтня 1959 року в справі підготови до Скликання Світового Конґресу Українців — погоджується засадничо на спільне обміркування цієї дуже складної проблеми по такій напрямній:

1) Президія КУК, виконуючи доручення свого Конґресу в цій справі, заініціювала спільні наради з Екзекутивою УККА, згл. уповноважених представників Президії КУК і Екзекутиви УККА, для принципового вирішення справи, себто питання, чи треба і можна такий Світовий Конґрес Українців скликати.

2) Якщо це питання буде вирішене позитивно, на що надіємось, тоді цю справу повинна б формально перебрати Пан - Американська Українська Конференція, бо тільки на її форумі та під її фірмою могла б бути проведена дальша підготова скликання Світового Конґресу Українців та його переведення.

Справу Світового Конґресу Українців Екзекутива УККА вважає як дуже важливою, так і незвичайно складною, і тому ця справа вимагає великої уваги і дбайливости вже в її початковому оформлюванні, бо це може перерішити її успіх або невдачу.

Не сумніваємось, що так само оцінює цю проблему і Президія КУК. Тому вважаємо, що внайкращому інтересі цього задуму було б в недалекому часі відбути спільні наради КУК та УККА і спільно розглянути всі зв'язані з цим проблеми.

У відповідь на Вашого листа з 13-го листопада 1959 року, в якому пропонуєте завчасу для нас дату зустрічі, Екзекутива має честь запропонувати від себе реченець зустрічі Представників КУК і УККА в днях 20- 21-го лютого 1960 року в місті Торонті".

На пропозицію УККА влаштувати конференцію представників КУК і УККА в днях 20- і 21-го лютого 1960 року в Торонті КУК погодився письмом з 31-го грудня 1959 року. (Кінець)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Свято Державности і Соборности в Міннеаполісі, Мінн.

Урочиста академія, присвячена пропам'ятним січневим дням 1918-го і 1919-го року, незабутнім актам проголошення суверенности і соборности України, перевели Відділи УККА Міннеаполісу й Сен Полу 24-го січня у великій залі школи УКЦ св. Константина.

Першою точкою академії було виконання хором „Дніпро", диригент Микола Бринь, американського і українського гимнів. У вступному слові голова УККА Сен Полу Степан Коцюба згадав про ту ролю, яку мали ці акти для нас під час проголошення, яку вони мають вагу та значення нині та матимуть у майбутньому, коли Україна нарешті скине кайдани неволі й стане в ряді демократичних держав світу. Одохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять усіх тих відомих і невідомих героїв, які віддали в боротьбі за суверенність і соборність України найдорожче — власне життя.

Виступ хору складався з кількох пісень, змістом пов'язаних з нашою національною боротьбою за світле майбутнє України, і закінчився майстерним виконанням бадьорого „Льодолому" слова Г. Чупринки.

Прелеґент прот. о. Володимир Левицький, настоятель УПЦ св. Арх. Михаїла, учасник боїв за Львів у Листопадові дні, а потім учасник, як старшина армії УНР, десятків боїв з ворогами України, у змістовному рефераті зумів пов'язати події тих пропам'ятних днів з нашим еміграційним нині. Провідною ідейною лінією реферату було те, що нам тепер не вільно повторювати тих помилок, які спричинили нашу поразку у визвольних змаганнях. Ми мусимо загальнонаціональне ставити вище за партійне, групове. Присутні оплесками дякували промовцеві за доповідь.

У художній частині Свята виступали з вдалими виконавями народніх танців обидві наші місцеві групи танцюристів — Український народний балет „Твін-Сіті" керівник Василь Павлюк і „Черемош" керівник Петро Королевич та декляматорки: пані Євгенія Коцюба, Ірма Корсунська, Ольга Хоролець і панна Оксана Муха. Всіх їх винагороджено заслуженими оплесками.

Вдале майстерне удекорування сцени здійснив коштом витрати кількох годин праці вечорами настоятель УПЦ св. Миколая прот. о. Микола Антохій, відомий артист-маляр. Крім декорацій, пам'ятник Богданові Хмельницькому на фоні св. Софії та св. Юра, виконаних о. М. Антохієм, сцену прикрашували ще й портрети бл. п. Симона Петлюри і проф. Михайла Грушевського . — роботи відомого артиста-маляра Олекси Булавицького.

Найбільший тягар організаційної праці, пов'язаної з переведенням Свята, невидної, але такої конечної та необхідної, гідно виніс і цього разу на своїх раменах заступник управи Міннеаполіського відділу УККА — Василь Домбровський.

Микола Дорбуш

Свято Державности України в Фінікс, Арізона

22-го січня Американсько-Американський Клюб ім. Т. Шевченка відбув свято Державности і Соборности України, які 42 роки тому були проголошені в столиці України — Києві. Губернатор Арізони оголосив цей день „Українським Днем", це саме зробив і посадник м. Фініксу.

На святі голова Клюбу п. Марків згадав про ті декларації, пані Геттон їх прочитала та сказала реферат англійською мовою. Реферат українською мовою прочитала п-ні Ф. Василенко. Звернення сенатора про День Незалежности України прочитав молодий Марків. Діти Б. Поліщук, Віктор Андрушко та Ю. Андрущко гарно продеклямували національно - патріотичні вірші, про героїчну боротьбу, красу і славу України. Прекрасно продеклямувала уривок з промови Старицької-Черняхівської, виголошеної на похороні героїв Крут — п-ні Василенкова. Ця деклямація пригадала часи з визвольних змагань України. Тому не тільки присутні вояки тих змагань, а більшість присутніх втирали сльози. Бездоганно продеклямував, а здавалось ще ліпше проспівав, арію власного оформлення „Україно моя" п. Юрчик.

Прекрасний тенор і вроджений талант зробили миле враження на всіх присутніх. Гра дітей Б. Поліщука на скрипці та Ю. Андрущко на баяні були продовжуванням художньої частини вечора. Після програми був смачний український обід, що його приготовили п-ні Віра Павленко, Е. Василенко, О. Білоус, А. Марків та п-ні Рудник. Товариська забава тяглася ще довго по вечері.

С.

Українське Богослуження і проповідь в американському університеті в Кент, О.

Кент, Огайо, це мале університетське місто близько Акрову і Клівленду. Нараховує воно 14 тисяч постійних мешканців і 8 тисяч студентів, а в тому 4 українські родини та 35 українських студентів. Кент Стейт Університет це другий з ряду університет в Огайо щодо величини, складу професорського та наукового престижу.

Щороку КСУ обходить релігійний тиждень. Цього року за ініціятивою нашого активного студента п. Михайла Вохна, релігійний тиждень почався врочистою українською католицькою Службою Божою. На запрошення Нюмен Клюбу в неділю 24-го січня, о годині 7-ій вечора, о. Тарас Дурбак, парох церкви св. Духа в Акроні, відправив у місцевій римо - католицькій церкві співану Службу Божу при участі клівлендського хору Дніпро.

Прекрасна нова церква св. Патрика була виповнена вщерть 800 людьми. Між присутніми були переважно студенти, професори університету, члени Веслей Фовндейшен — одним словом інтелектуальна еліта Кенту.

Можна сміло сказати, що цей перший український публічний виступ в Кенті був великим успіхом. Хор Дніпро під проводом нашого знаного диригента О. Е. Садовського захопив присутніх своїм мистецьким виконанням Служби Божої і першорядною якістю голосів. Замітне було загальне захоплення американців під час та після Служби Божої. Професори музичного департаменту висловлювали дуже прихильні і похвальні завваги, а деякі твердили, що побіч Клівлендської Симфонічної Оркестри — це місто ще не чуло такого доброго концерту.

Глибоко врочиста і зворушлива атмосфера, яку викликав наш хор своїм незрівнаним співом, була ідеальним тлом для глибоко обдуманої і речевої проповіді. Англійською мовою о. Дурбак поінформував присутніх не тільки про нашу Службу Божу, але також загально про український нарід, наш обряд, про переслідування большевиками українського народу, про його кріпку віру та про нашу Церкву — мученичу на Україні і будуючу в Америці.

Університетська молодь — це будучі передові громадяни і керманичі Америки і публічна опінія цієї будуючої еліти кристалірується під час її університетських студій. Від нас залежить, чи американська молодь буде поінформована про нашу справу і чи буде вона знати правду про нас. В цей вечір наша правда була кинута в їхні душі і уми устами священика, перед церковним престолом.

Триста приступили до Св. Причастія в нашому обряді.

Українські студенти в Кенті роблять заходи в порозумінні з Культурним Департаментом університету, щоб запросити хор Дніпро з українським концертом до КСУ і в цей спосіб запізнати ще ширшу публіку з українським мистецтвом та культурою. Наші студенти добилися права в університетських властей створити український відділ при тутешній університетській бібліотеці і тепер працюють вони над добором та колектуванням книжок.

Степан Іванчук

Українській Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 12го липня ц. р., відбудеться в приміщенні Клюбу доповідь інж. Романа Вілинського на тему — „Виховні проблеми нашого часу". Початок о год. 8-ій вечора.

ФЕДІР І. ОЛЕСНИЦЬКИЙ

(Посмертна згадка)

Як понала „Свобода", в Нюарку помер на 76-му році життя активний громадський діяч, колишній директор Земельного Банку у Станиславові Федір І. Олесницький. До всіх тих заслуг Покійного, що про них писала преса, хочемо додати ще одну ділянку його праці, про яку не пишеться, а яка найкраще характеризує Покійного, як непересічну людину. Від перших днів свого побуту на американській землі, покійний Федір Олесницький включився у громадську роботу. Своїм благородним серцем він відчував і співчував людській незарадності і біді і тому станув активним добровольчим діячем Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Федір Олесницький був фактично представником ЗУАДКомітету на терені Нюарку, хоч оякого посту не було і він виконував його вповні безінтересно. Покійний допомагав усім новоприбуваючим не лише знайти приміщення у Нюарку, але теж інформував про можливості життя, допомагав знайти працю на тому терені, допомагав порадами і напрямними включитися в нове життя. Покійний Федір Олесницький був у постійному контакті з канцелярією ЗУАДКомітету, інформував канцелярію про життя новоприбулих, допомагав канцелярії ЗУАДКомітету у збірці зворотів коштів переселення. Покійний Федір Олесницький теж пропагував ідею допомоги ближньому, що стала основою праці нашої допомогової установи ЗУАДКомітету і його ініціятивою переводилися збірки на терені міста. Ще на кілька днів до своєї смерти покійний Федір Олесницький прислав до канцелярії ЗУАДКомітету листа, в якому інформував про матеріяльний стан кількох недавноприбулих родин і дораджував спосіб організації збірки зворотів за кошти переселення цих родин. У листі Покійний згадав про свій стан здоров'я і жалів, що стан здоров'я не дозволив йому піти з Колядою на харитативні цілі ЗУАДКомітету.

У Покійному Федорі Олесницькому вся наша українська громада втратила відданого громадського діяча, який виховав синів, теж відданих громадських діячів, а наш ЗУАДКомітет втратив тихого робітника, який з глибини серця розумів працю Суспільної Служби і їй віддав свої сили. За це Йому належиться постійна пам'ять не лише від тих, кому він приходив з поміччю, але всієї нашої громади.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

Дивізійна Маланка у Филаделфії

Знов дивізійники дали нагоду запрошеним гостям та своїм родинам присмно перевести кілька годин на „Вояцькій Маланці". Маланчин вечір, який рік річно улаштовує станиця братства, став уже традиційним у Филаделфії. На нього прибуло багато спрагнених доброї забави гостей з околиці та інших стейтів. Мистецька програма вечірки була трохи інша від попередніх своїм багатим та цікавим репертуаром. О 8-ій годині вечора, коли заля Горожанського Клюбу при 23-ій і Бровн вулицях, виповнилася по береги публікою, на сцену увійшов голова станиці директор Стефан Мазурак, який привітав гостей, бажаючи усім присмної та гарної забави. Його весела промова була повна вояцького гумору і зробила на присутніх добре враження. Дальший провід мистецької програми перебрали артисти панове Вородимир Карпяк та Евген Левицький. Обидва вони виконали в дуеті в'язанку народних коломийок за азбучним порядком, присвячену членам станиці, яку присутні прийняли гучними оплесками. Треба з признанням ствердити, що оба друзі по зброї „Дзюньо і Геньо" фахово веденою конферансієркою, повною культурного гумору, завоювали собі серця присутніх і були душею вечора. Зокрема в мистецькій частині належиться згадати про вдалий виступ сумівського балету під мистецьким керівництвом пана Михайла Войчука. Хочу погратулювати йому великого успіху. Він прибув рік тому до цієї країни, і вже в такому скорому часі зумів зорганізувати такий симпатичний мішаний балетний гурток, який зробив на присутніх ефектовне враження. П. Михайло Бойчук є активним членом станиці братства та 153 Відділу Українського Народного Союзу. Гарною точкою був теж вертеп мистецької студії з Филаделфії, якого виконавцями була шкільна молодь. Атракцією вечора був виступ п-ні Марії Лисяк, яка з чуттям відспівала дві дивізійні пісоньки, які присутні прийняли гучним аплявзом. Фортепіяновий супровід вела п-ні Лідія Бульба. Головою Забавового Комітету був побратим Зенон Завадович, програму вечора підготовив та склав інженер Іван Скіра, симпатична пані Марія Степова-Карпяк очолювала комітет пань.

Іван Одежинський

БЛАГОСЛОВЕННЯ ШКІЛЬНОЇ ПЛОЩІ У ФИЛАДЕЛФІЇ

Українська католицька парохія св. о. Николая, при 24-ій і Поплар вулицях у Филаделфії, Па., заповідає величаве торжество Благословення площі під нову парохіяльну школу в Квітну неділю, 10-го квітня 1960 р., о год. 1-ій по полудні. Чину Благословення довершить Преосв. Кир Йосиф, Єпископ Помічник филаделфійської Метрополії, який є парохом цієї парохії, в співслуженні численного духовенства.

Вечером того ж дня, о год. 6-ій відбудеться Бенкет в готелі Шератон (17-та вул. і Пенсилвенія булевард). Вступом на Бенкет буде білет, одержаний за попередньою пожертвою в сумі $100 на Фонд будови.

Підготовчий Комітет під покровительством Преосв. Кир Йосифа складається з таких осіб: Всеч. оо. Августин Молодовець і Юліян Слонський, сотрудники при церкві св. о. Николая, п. Петро Слободян, д-р І. Скальчук, Юрій Вонторський, пані Стефанія Кредєнсор, п. Авель Пасічник, п. Юлій Захарчук, Михайло Смілий.

Читайте щоденник „Свободу"

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ і „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 65-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ЕМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Платне політичне оголошення. — Платне політичне оголошення.

УКРАЇНЦІ !

Голосуйте при правиборах (праймері) в дні 15-го ЛЮТОГО 1960 р., в м. Гемтремку

на поновний вибір на радного м. Гемтремк, дотеперішнього радного

RE-ELECT:

Frank MATULEWICZ

- Довголітній член Міської Ради м. Гемтремку
- Заслужений для міста і його мешканців
- Прихильний для потреб американських громадян українського походження
- Бажає якнайкращого розвитку міста

Індорсований:

Українсько-Американським Гетьманським Союзом в Гемтремку

і Українським Демократичним Клюбом в Гемтремку

Платне політичне оголошення. — Платне політичне оголошення.

УКРАЇНСЬКІ ВИБОРЦІ міста ГЕМТРЕМК !

Голосуйте при правиборах в дні 15-го ЛЮТОГО 1960 року на приятеля українців, теперішнього радного міста Гемтремк — СТЕПАНА ВРОБЕЛЯ,

на його поновний вибір на консельмена

Stephen WROBEL

for COUNCILMAN

НА РАДНОГО міста ГЕМТРЕМК

Ветеран II світової війни.

Платне політичне оголошення. Платне політичне оголошення.

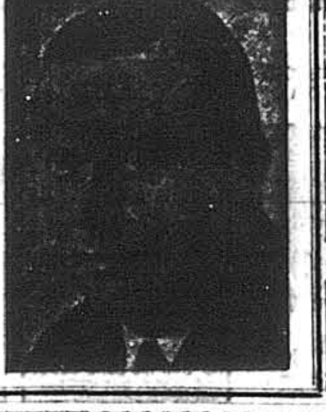
УКРАЇНЦІ міста ГЕМТРЕМКУ!

Голосуйте при правиборах (праймері) в дні 15-го ЛЮТОГО 1960 р.

на поновний вибір на Майора теперішнього Майора міста Гемтремку.

Хто бажає дальшого проґресу для міста, а не пропаґанди, нехай його кандидатом на майора м. Гемтремку буде — АЛЬБЕРТ П. ЗАК.

Re-Elect Mayor ALBERT J. ZAK

МАЙОР ЗАК продовжуватиме:

- ДОБРУ ГОСПОДАРКУ
- ЧИСТОТУ МІСТА
- НИЗЬКІ ПОДАТКИ

В часі урядування Майора АЛЬБЕРТА П. ЗАКА мали місце такі удосконалення:

- Модерна міська бібліотека
- Новий інсінірейтор
- Направа тротуарів
- охорона шкільних дітей при переходах вулиць
- День Даджа
- Чищення доріг і завулків
- Освітлення вулиць і завулків
- Модерна каналізація
- Охорона дерев
- Горішнє насвітлення переходів
- Щеплення вакциною проти полio та флю
- Нове розпорядження для гром. відпадків (ґабідж)
- Направа доріг
- Направа або ліквідація старих будинків
- Помічна поліція для охорони мешканців.

Платне політичне оголошення. — Платне політичне оголошення.

Українці виборці міста Гемтремк!

Зближаються правибори в м. ГЕМТРЕМКУ, визначені на день 15-го ЛЮТОГО 1960 року

Голосуйте в дні 15-го лютого 1960 року на поновний вибір на радного м. Гемтремк

ЕДВАРДА КОНДРАТА —

EDWARD KONDRAT

ЕДВАРД КОНДРАТ

for COUNCILMAN

Корисний для міста — корисний для населення.

Індорсований:

Українсько-Американським Гетьманським Союзом в Гемтремку

і Українським Демократичним Клюбом в Гемтремку

Праця Осередку НТШ в Клівленді

Осередок НТШ в Клівленді намітив у 1959-му році спеціяльну програму для відзначення роковин гетьмана Івана Мазепи. Протягом трьох місяців клівлендська українська громада вислухала цикл доповідей, пов'язаних з проблематикою Мазепи та його доби. Характер відчитів був популярно-науковий.

Перший вечір відбувся 3-го жовтня 1959-го року. Голова Осередку, проф. Володимир Радзикевич відкрив Мазепинські Вечори, з'ясувавши значення Івана Мазепи для української історії і культури та заторкнувши окремі аспекти мазепинства.

Першу доповідь виголосив д-р Л. Винар на тему: „Причини та наслідки упадку Мазепи". Доповідач проаналізував численні джерела та історичну літературу, що відносилася до здобуття Батурина московськими військами 1709 року. Насвітлюючи внутрішні й зовнішні фактори, які спричинилися до загибелі гетьманської столиці, він підкреслив нескoнсолідованість українських політичних сил на початку XVIII-го століття, що спричинило нашу програну, зокрема втрату Батурина. Причина неуспіху, на думку доповідника, лежала в морально-психологічній площині, в настанові української еліти й простолюддя до питань української самобутности.

Наступну доповідь виголосив А. Гончаренко н. т.: „Битва під Полтавою". Доповідач зіставив військові сили України, шведів і москвинів, проаналізувавши шведсько-московські бої 1708-го року, в яких розбито корпус Левенгавпта і Леґенкорна. Цей розгром шведського війська мав вплив на битву під Полтавою. Доповідач згадав перехід багатьох козацьких старшин і черні на московську сторону, брак розвідки з шведського й гетьманського боку та чисельну перевагу московських військ.

Другий вечір відбувся 14-го листопада з доповіддю інж. М. Кураха на тему — „Народне господарство України в добі Мазепи". Доповідач зупинився над реформами в ділянці народного господарства, що їх переводив Мазепа для піднесення матеріяльного добробуту населення, розбудови промисловости, фінансів і законодавства.

28-го листопада, проф. Ю. Яремкевич говорив на тему — „Іван Мазепа в музичній літературі", а проф. Л. Бачинський н. т. — „Протест проти святкування 200-ліття Полтавської битви паризькою українською колонією в липні 1909 р."

Проф. Ю. Яремкевич інтерпретував численні опери і ніби-опери з мазепитнською тематикою, підкреслюючи їхню малу мистецьку вартість. Він покликався на статтю проф. Витвицького зі „Свободи" та доповнив її новими даними, зокрема зупинився при творах Ваґнера, насвітлюючи докладно форми твору. Відчит був ілюстрований музикою поодиноких уривків із музичних творів.

Проф. Л. Бачинський поділився з приявними цікавими інформаціями про протестаційну акцію Української Громади в Парижі в 1909-му році з приводу святкування 200-річчя перемоги москалів під Полтавою. Ініціяторами протестаційної акції були Сергій Макаренко та Євген Бачинський. Видрукували вони російською і українською мовами відозву, в якій зазначувалося сучасне політичне положення України, як колонії царської Росії. Доповідь була ілюстрована давними виданнями української періодики, де була передрукована згадувана відозва.

Черговий Мазепинський вечір відбувся 12-го грудня з доповіддю ред. І. Ставничого на тему — „Культ І. Мамепи серед української молоді в Галичині", а інж. М. Курах говорив на тему — „Культ Мазепи в українських військових формаціях".

Ред. І. Ставничий, у формі спогадів, дав цікавий образ світоглядового росту українськоі галицької молоді в 1900-их роках, згадав про ролю таємних студентських гуртків, які провели велику працю в національному освідомленні серед галицької молоді.

Інж. М. Курах говорив про пієтизм українського війська 1917-1918 рр. до особи Івана Мазепи. Він назвав ті піхотні та кінні полки, та інші формації Армії УНР, які називали себе частинами ім. гетьмана І. Мазепи. Не поминув також і формацій УГА, що носили ім'я Мазепи.

Останній Мазепинський вечір відбувся 26-го грудня з виступом проф. Г. Ґолембйовського на тему — „Іван Мазепа в українській літературі". Доповідач старанно призбирав матеріял до своєї теми й накреслив майже повний образ мазепинської тематики в нашій літературі, починаючи ще з часів самого гетьмана та кінчаючи на сучасній підсовєтській літературі. Його аналіза творів М. Мушкевича „Семен Палій" і Ф. Бурлаки „Битва на Кодимі" цікава своїми влучними заввагами. Також перша частина доповіді, присвячена творам з мазепинською тематикою в XVIII столітті, виказала знання доповідача доби І. Мазепи.

Мазепинськими Вечорами проводили проф. В. Радзикевич і проф. М. Ждан.

Л. В.

Мґр. З. Зелений знову очолює Об'єднання Українських Педагогів в Канаді

17-го грудня 1959 року відбулися в Торонті Загальні Збори ОУПК, на яких переобрано на голову мґр-а Зенона Зеленого та вибрано вісім членів Управи, трьох членів Контрольної Комісії та трьох членів Мирового Суду. Управа уконституувалася так: Заступники голови: п-ні Ц. Паліїв, п. Д. Гевко, п. Я. Козловський; секретар — п. І. Бойчук, скарбник — п. О. Склепкович, прес-реф. п-ні Т. Горохович, бібліотекар і архівар: п-ні М. Павлишин і п. С. Паладійчук — член Управи.

Перший заступник голови сповнятиме функцію секретаря Виховної Комісії для виготовлення української виховної системи, другий заступник матиме функцію голови Комісії для полагоджування місцевих (торонтських) справ, а третій сповнятиме функцію організатора нових відділів ОУПК. Він теж являється зв'язковим ОУПК до КУК-у. Контрольна Комісія: п-ні І. Петрів, п. В. Кривоус, п. С. Каламунецький. Мировий Суд п-ні М. Велигорська, п. Т. Зелеський, п. П. Гавриш.

Загальні Збори уповноважили нову Управу створити окрему Комісію, зложену з 5 членів і очолену п. Д. Гевком, для полагоджування Торонтських справ.

За Управу ОУПК
З. Зелений, голова — І. Бойчук, секретар

● **Президент Айзенгавер** заявив, що він не має нічого проти того, щоб в Американській Зоні Панамського каналу побіч американського прапора вивішувати і панамський прапор, що було б знаком титулярної суверенности Панами над цією зоною.

Зі Спорту

Змагання „Австрії" з „Тризубом" — сенсацією українського спорту

13-го лютня ц. р. на площі Клирфілд та 29-ій вул. у Филаделфії відбудуться перші українські міжнародні змагання між українським спортовим клюбом „Тризуб" та Ф. С. „Австрія".

Ці змагання викликують велике зацікавлення українського спортового світу Америки та Канади, а спортові симпатики роблять вже між собою заклади, чи буде в суботу 13-го лютого погода, чи сніг по коліна. Всі вони вірять, що буде погода. Дружина, з якою має грати филаделфійський „Тризуб", віденський „Fussball-Klub Austria" виводить свій родовід від 1894 року, цебто від Wiener Cricket und Fussball Клюбу, що вважається найстаршим австрійським спортовим клюбом.

Клюб цей змінив назву в 1911 році на Wiener Amateur Sportverein", щоб з черги по впровадженні професіоналізму в Австрії перейти на назву „Fussball-Klub Austria".

Клюб цей в австрійських спортових колах називають літаючим спортовим амбасадором Австрії із огляду на те, що він майже 6 місяців кожного року проводить поза межами Австрії, змагаючися, говорячи без перебільшення, на спортових майданах цілого світу.

Ф. К. Австрія має свій своєрідний стиль гри, що відзначається елеґанцією подач та чистою грою. Цей стиль гри здобув цьому клюбові симпатії цілого спортового світу та постійні запрошення на змагання. Здавалося б, що такий мерехтливий стиль гри, що має на меті зорові ефекти є малопродуктивний. Але цьому заперечує хоч би цей факт, що згаданий клюб на протязі 30 років здобув 5 разів мистецтво Австрії (1924, 1926, 1949, 1950, 1953), двічі чашу Середньої Европи (1935, 1936) та 12 разів чашу Австрії та Відня.

У висліді цих перемог багаті заграничні клюби купують за горендальні суми найкращих змаґунів „Австрії" а саме Мельхіора, Стояспаля, Авредника, Комінка та Оцвірка.

Відхід тих грачів був таким великим спустом крови для „Австрії", що здавалося, що вона цього не переживе. Але показалося, що нема нікого незаступимого. Управа „Австрії" поповнює проріджені ряди своїх змаґунів молодим нарибком та анґажує знаменитого тренера Вальтера Пробста, що тренував славну шведську дружину „Ґетеборґ". Під його рукою „Австрія" зайняла знову передове місце та продовжує свої спортові турне. І так — між 1956 та 1960 рр. вона розіграла 50 міжнародних змагань в Европі, обох Америках та Азії. На тих 50 змагань вона виграла 32 змагання, 8 зремісувала в 10 програла, між іншим до Київського Динама в 1956 р. Проте найбільшою несподіванкою для для Австрії була програ в грудні 1955 р в Ню Йорку до американської збірної у висоті 4:1, яку вона тому 3 роки побила в тім самім Ню Йорку 7:1.

У висліді тієї останньої програної менаджер Австрії Максиміліян Ґольд (б. заложник віденського Ґакоаґу) запропонував Кольомбо та Тризубові, яких грачі творили стрижінь останньої збірної реванжові змагання по повороті з турне по Південній Америці.

Для филаделфійського „Тризуба", який є щойно 10 літ „старий", виклик на змагання з „Австрією" є великою честю, а для українського спортового світу в Америці великою емоцією й можливістю пропаґанди українського імени.

І з тієї причини на филаделфійський „Тризуб" звернені очі цілого українського спортового світу. Виграє чи програє? Буде сніг, чи погода? Управа „Тризуба" є свідома цього, що вона йде на великий риск, але спокуса є ще більша.

В барвах „Тризуба" з Австрією буде грати знаменитий центр нападу, на зміну з Кулішенком, новоприїзший воротар з Західньої України та новопридбаний ліво - криловий. По змаганнях о год. 5:30 вечером відбудеться бенкет для австрійської екіпи та запрошених гостей, яким буде проводити в українській та німецькій мові д-р Ортинський з Ню Йорку.

Лев Яцкевич

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні Збори Укр. Нар. Дому, Від. 316, відбудуться в четвер, 11-го лютого 1960 р., в год 8-ій веч. Присутність усіх членів побажана, бо є важливі справи на порядку нарад. Просимо усіх членів вирівняти залеглі вкладки, без упімнень, як також повідомляємо усіх членів про обов'язкову участь в товариській забаві, яка відбудеться в суботу, 20-го лютого 1960 р. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 371, повідомляє, що Збори відбудуться в п'ятницю, 12-го лютого 1960 р., в год. 8-ій веч., в Січовій залі. Рівночасно повідомляємо, що на Зборах можна набути календарі „Свободи", в якому є дуже багато цікавого матеріялу. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Дністер", Відд. 361, відбудуться в суботу, 13-го лютого 1960 р., в год. 8-ій веч., у власній домівці — 119 Ave. "A". На порядку дня фінансовий і організаційний звіти та біжучі справи. — В. Вишиваний, гол.; П. Кучма, фін. секр.; Б. Левицький, кас.; Р Крупка, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Зоря", Від. 69, відбудуться в суботу, 13-го лютого 1960 р., в год. 8-ій веч., в бюрі касира Мартинця, під ч. 309 Іст 14-та вул. Просимо всіх членів прибути на Збори. Подаємо також до відома всім членам, що в місяці січні на Річних Зборах вибрано на 1960 рік ту саму Управу, що була в 1959 р. — М. Дворян, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Т-во ім. М. Грушевського, Відд. 219, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в суботу, 13-го лютого 1960 р., в год. 7-ій веч. — Управа.

НЮАРК, Н. Дж. — Загальні Річні Збори Т-ва „Орлик", Відд. 27, відбудуться в неділю, 14-го лютого 1960 р., в год. 12:30 по пол. в домівці ОБНУА — 119 Белмонт Еве. — Чеки чи М. О. проситься виставляти на Sophia Olesnycka — 728 S. 18th Street, Newark, N. J.

Управа

Короткі Вісти

● Два науковці д-ри Стіфен Заменгоф і Шелдон Б. Ґрір — твердять, що коли б ракети завезли на Місяць якінебудь бактерії, то вони там могли б жити. в Америці птаха — европейську вільшанку, і науковці не могли вияснити звідки цей европейський „робін" взявся тут. Джеймс Ван Ален вияснив, що він на весні 1958 року спровадив був з Бельгії 12 европейських вільшанок і 3 пустив на волю в Ньюпорті, 3 у Вашинґтоні, дві в Мериленді, а 4 загинули. Він каже, що недавно бачена вільшанка — це його птах.

● По Ніґерії роз'їздить американський євангельський проповідник Віллі Ґрагам. У місті Лягосі він промовляв до юрби 40,000 муринів. Він твердить, що 2,306 осіб зголосило на його руки перехід на християнство, та що 7,000 пасивних християн стали практикуючими під впливом його проповідей.

Посмертні Згадки

Петро ЗАРЕМБА, член Відд. 301 УНСоюзу ім. Д. Вітовського в Шикаґо, Ілл., помер 19-го січня 1960 р., на 70-му році життя. Покійний походив з села Ператин, Радехівського повіту, Зах. Україна. Полишив у великому смутку доньку Ану Маґеру з чоловіком Тедам, доньку Марію Лінке з чоловіком Чарлем та 9 внуків. Похорон відбувся 23-го січня 1960 р., з пох. заведення до катедри св. Володимира, а звідти на цвинтар в Elmwood Park. — В. И. П.!

П. Врублівський, секр.

Василь ЗІНЮК, — заслужений піонер та довголітній член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 378 УНСоюзу в Вудбайн, Н. Дж., помер, по довгій та важкій недузі, у Вудбайн, дня 21-го січня 1960 р., на 72-му році свого трудолюбивого життя. Покійний народ. 1889 р., в селі Шипарівці, пов. Коломия, Зах. Україна. До ЗДА прибув 36 років тому. Він приймав чинну участь в українському громадському житті та втішався симпатією і пошаною усіх, що його знали. Крім Б-ва св. о. Миколая, якого він був основником, бл. п. Василь Зінюк належав також до інших українських Організацій та всюди проявляв оживлену діяльність. Залишив у глибокій жалобі: дружину Анну, синів Івана і Василя, доньок Параскеву Тисон та Неонілю Клюкер, брата Федора, 11 внуків та одного правнука. Похорон відбувся, при численій участі Рідних і Приятелів та Членів Б-ва, до української греко-кат. церкви св. о. Миколая, а звідтіля на укр. цвинтар св. Петра і Павла у Вілісмставні. — В. И. П.!

С. Піколицький, секр.

Андрій НАКОНЕЧНИЙ, член Відд. 257 УНСоюзу в Лос Анджелесі, Каліф., помер 24-го січня 1960 р., проживши 48 років. Покійний походив з села Гута Стара, п. Рава Руська, Зах. Україна. Полишив у глибокому смутку дружину Анну і Родину. Похорон відбувся 27-го січня ц. р., з укр. кат. церкви на цвинтар св. Хреста (Holy Cross Cemetery), при участі Родини, Членів Відділу та Знайомих. — Вічна Йому Пам'ять.

П. Сильчак, секр.

Гнат КРАСІЙ — член. Від. 277 УНСоюзу, в Гартфорді, Конн., помер 6-го січня 1960 р. Покійний народився в с. Криволука, пов. Чортків 1896 р. До Америки прибув 1949 р. У час першої світової війни попав, як вояк б. австрійського війська, в рос. полон. Вернувшися додому був довголітним головою читальні „Просвіти", скарбником кооперативи та членом інших Організацій. В Америці був членом УНСоюзу від 1949 р. та Українського Амер. Горож. Клюбу. Не жалів датків на народні цілі. Покійний оставив дружину Олену, 4 замужні доньки: Марію, Юлію, Анну, Ярославу й незамужну Стефанію, 2 синів: Богдана — ветерана американської Армії та Мирона — студента Каледжу, сестру в краю та 14 внуків. Похорон відбувся 9-го січня 1960 р., по Богослуженні у греко-католицькій церкві. Покійного поховано на цвинтарі св. І. Хрестителя у Ґлясенбері. Чисельна громада Родини, Приятелів та нЗайомих попрощала Покійного на цвинтарі. — Вічна оЙму Пам'ять!

В. Гафткович, секр.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую рідного брата, МИХАЙЛА БОРИСА, сина Степана — з Зах. України. Хто знає про нього, або він сам, прошу повідомити на адресу:
S. LESKIW
6433 Willette Avenue
Detroit 10, Mich., USA

Михайло ТИЛІЩАК пошукує сестру АННУ, доньку Теодора Теліщака, з с. Ястрабіка, пов. Новий Санч. З дому, з с. Ястрабіка, виїхала за океан по першій світовій війні, до Канади, де вийшла замуж за Юрка Ветрея. Колись мешкала на фармі, але адреси не знаємо. Якщо можна довідатися за нашу родину, то просимо нас повідомити і нам подати їх адресу.
Michael TYLISZCZAK
475 W. Carley Street
Sharon, Pa.

Пошукую свояків:
ЯРОСЛАВА ДЗЯДИГУ
(сина Степана) і
ЯРОСЛАВУ ДЗЯДИГА,
обоє зі Львова, які мають знаходитися у ЗДА — у важній справі. Тих, що знають їхню адресу, або їх самих, проситься дати вістку на адресу:
Софія ШВЕД
2501 West Walton Street
Chicago 22, Illinois, USA

„Християнство Сьогодні" проти католицького кандидата

Вашингтон. — В не-деномінаційному протестантському журналі, що виходить як двотижневик накладом 200,000 примірників, і є органом „консервативного" крила або так зв. фундаменталістів серед протестантів, — „Християнство Сьогодні" появилася передова стаття, в якій заявляється, що це є „зовсім раціонально" для протестантів противитися виборові римо-католика на президента ЗДА. На думку непідписаного автора статті ті протестанти, які є проти католика президента, зовсім не є фанатиками в сенсі ірраціонального упередження. „Поінформовані протестанти вірять, і то зовсім не ірраціонально, що інтереси держави були б краще зберігані, коли б ними керував, той, хто не визнає закордонної земської влади". На думку автора цієї статті Ватикан „має все у своїй владі, щоб контролювати уряди держав, і в минулому і тепер це йому часто вдається". До редакторів співробітників „Християнство Сьогодні" належать: відомий євангелицький проповідник Виллі Ґреґем, методистський єпископ з Атланти Артур Мур, пастор Крайової Пресвітерської Церкви, до якої належить президент Айзенгавер — Едвард Л. Р. Елсон у Вашинґтоні.

Рада ОАД розглядає справу арештувань в Домініканській Республіці

Вашингтон. — 8-го лютого Рада Організації Американських Держав розглядала скаргу представника Венесуелі проти режиму домініканського диктатора генераліссимуса Рафаеля Леонідаса Трухільо, який недавно перевів численні арештування. Венесуельський амбасадор д-р Маркос Фалькон-Брісено заявив на засіданні ради, що в Домініканській Республіці настала „жахлива ситуація" і домагався, щоб рада діяла на основі статуту Організації Американських Держав та згідно з деклярацією з Моготи з 1948 року. Також представники інших держав вимагали акції в цій справі, щоб хоронити громадянські права в Домініканській Республіці. — Представник диктатора Трухільо заперечував права раді вмішуватися до внутрішніх справ самостійної країни. Справу передали головній комісії, яка має нараджуватися 9-го лютого. — Трухільо заявив у столиці Сіюдад Трухільо у пресовому інтерв'ю, що він думає дати амнестію тим особам, які недавно були засуджені до довшої кари в'язниці. Він заповів також, що розділить між селян землю великої посілости, і що збудує для них 50,000 домів.

Тарзан Ч. 4403. — Нес подівана протиатака.

Після кількох диких минут Тарзан переміг ворога, тримаючи його в позиції задушення.

Джордж відітхнув, думаючи, що його розшуки скінчилися, аж тут нагло...

Тубільча допомога з криком вискочила з корчів. Понад плечі Тарзана кинули ласо, стягнули його, і Тарзан негайно був стягнений із знеможеного Джима Кросса!